

Vabariigi Valitsuse määruse
„Silmsi looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152) § 10 lõike 1 alusel ja kooskõlas § 11 lõikega 1 on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord.

Silmsi looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on looduse säilitamine, kaitsmine ja uurimine pikka aega majandustegevusest väljas olnud maa-alal. Varem see ala kaitse all ei olnud.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi Järvamaa keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Olavi Randver, eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, „Looduskaitseadusele“ vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust kontrollis Keskkonnaministeeriumi koosseisuväline spetsialist Marika Arro (tel 673 7562). Eelnõu keeleteimetaja oli Keskkonnaministeeriumi haldusosakonna spetsialist Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna jurist Džein Sottšenko (tel 626 2829).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud elupaigatüüpide ja II lisas nimetatud liikide elupaikade kaitse. Need elupaigatüübid on liigirikkad madalsood (7230 – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale, tärniga on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid) ja vanad looduspõhised (9010*). II lisas nimetatud liik on eesti soojumikas (*Saussurea alpina ssp. esthonica*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik.

Kaitseala kuulub tervikuna sihtkaitsevööndisse. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik kaitseala loodusväärtuste säilimise tagamiseks.

Kaitse-eeskirja kohaselt on kaitsealal lubatud tegevus, mis ei kahjusta kaitstavaid loodusväärtusi. Inimestel on lubatud viibida kaitsealal, korjata marju ja seeni ning pidada jahti. Kaitstavate koosluste ja liigi kaitse tagamiseks on muude metsa kõrvalsaaduste varumine keelatud. Kaitseala valitseja nõusolekuta võib korraldada alla 30 osalejaga rahvaüritusi. Kaitsealale ei jää õuemaad, seetõttu ei ole seal tegutsemist eraldi reguleeritud. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud sookoosluste võsastumise vältimiseks koosluste kujundamine ja kaitsealuste liikide elutingimuste säilimiseks vajalik tegevus. Valitseja nõusolekul on lubatud ka tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks, veerežiimi taastamine ja Marguse peakraavi hoiutööd. Marguse peakraavi hoiutööd on lubatud, et tagada väljaspool kaitseala asuva maaparandussüsteemi toimimine. Kaitseala läbiva kraavi hoiutööd pole lubatud, kuna see muudab veerežiimi kaitsealal ja seaks ohtu liigirikka madalsoo säilimise. Inimeste viibimist kaitsealuste liikide elupaigas ja kasvukohas ei keelata, kuna see kaitseala loodusväärtusi ei ohusta.

Kaitsealal on keelatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, loodusobjekti valitsemisega seotud tegevusel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kaitsealal puuduvad teed ja ujuvvahendiga sõitmiseks sobivad veekogud. Kaitsealale ei jää ehitisi ja seepärast pole olemasolevate ehitiste hooldustööd kaitse-eeskirjaga reguleeritud. Kaitsealale ei jää kalapüügiks sobivaid veekogusid, samuti on võimatu pilliroo ja adru varumine, seetõttu pole neid kaitse-eeskirjas käsitletud. Kaitsealale ei jää poollooduslikke kooslusi. Kaitsealal on

keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine, telkimine ja lõkke tegemine. Kaitsealal ei või ilma kaitseala valitseja nõusolekuta muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlviku sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut.

Kuna kaitsealal ei ole ette nähtud olulist majandustegevust ja kaitse-eesmärk on kaitsealuste liikide, koosluste ja elupaikade kaitse, on kaitseala tüüp looduskaitseala.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitseala tzoneeringu ja kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis peab tagama kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitseresim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Silmsi looduskaitseala pindala on 145,6 ha, millest eramaa moodustab 2,2 ha ning jätkuvalt riigi omandis olev maa 143,4 ha.

3. Maaomanike seisukohad

Kaitsealale jääb üks maaüksus. Vastavalt „Looduskaitseaduse“ §-le 9 saadeti posti teel nõuetekohased teated Silmsi looduskaitseala asutamise ja kaitse-eeskirja kohta ühele maaomanikule ja Koeru Vallavalitsusele. Välja saadeti 2 kirja, kus paluti esitada ettepanekuid ja vastuväiteid.

Kaitse-eeskirja avalik väljapanek kestis Koeru Vallavalitsuses ning Järvamaa keskkonnateenistuses 4. jaanuarist 18. jaanuarini 2005. Avaliku väljapaneku toimumisajast teatati Ametlikes Teadaannetes (29.12.04), üleriigilise levikuga ajalehes „Postimees“ (03.01.05) ja kohalikus ajalehes „Järva Teataja“ (30.12.04).

Avalik arutelu toimus Kareda vallas 18. jaanuaril 2005. Selle toimumisajast teatati üleriigilise levikuga ajalehes „Postimees“ (03.01.05) ja kohalikus ajalehes „Järva Teataja“ (30.12.04). Avalikul arutelul osales 17 inimest.

Maaomanik ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitanud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Silmsi looduskaitseala on Vabariigi Valitsuse 05. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (RTL 2004, 111, 1758) punkti 2 alapunkti 379 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust.

Määruse jõustumine ei too kaasa uute organisatsioonide moodustamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub „Riigi Teataja seaduse“ (RT I 1999, 10, 155; 57, 594; 2000, 25, 145; 57, 374; 55, 365; 2001, 17, 77; 93, 565; 2002, 44, 283; 102, 600; 2003, 4, 19 ja 22) § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu koostöölastamine

Silmsi looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu kohta on esitanud positiivse arvamuse Järva Maavalitsus (23. veebruari 2005. a kiri nr 1.3-2/364). Koeru Vallavalitsus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitanud. Ministeeriumidele on kaitse-eeskirja eelnõu koostöölastamiseks olnud e-õiguses. Rahandusministeerium koostöölastas eelnõu märkusteta (12. mai 2005. a kiri nr 1-1.11/6423), teised ministeeriumid on eelnõu koostöölastanud vaikimisi.

Villu Reiljan
Keskkonnaminister

Annika Velthut
Kantsler